

Algemeen Verdrag inzake sociale zekerheid tussen Nederland en Marokko; Rabat, 14 februari 1972

BRIEF VAN DE MINISTER VAN
BUITENLANDSE ZAKEN

Nr. 1

's-Gravenhage, 28 april 1972.

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen: 8 mei 1972.

De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden der Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 7 juni 1972.

Ter voldoening aan het bepaalde in het tweede lid van artikel 60 en onder verwijzing naar het derde lid van artikel 61 van de Grondwet, de Raad van State gehoord, heb ik de eer u hierbij de Franse tekst en de vertaling in het Nederlands over te leggen van het op 14 februari 1972 te Rabat tot stand gekomen Algemeen Verdrag inzake sociale zekerheid tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Marokko (*Trb.* 1972, 34).

Een toelichtende nota bij dit algemeen verdrag gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt alleen voor Nederland gevraagd.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,
BIESHEUVEL.

Toelichtende nota

Tijdens de onderhandelingen over een Nederlands-Marokkaanse overeenkomst betreffende de aanwerving en tewerkstelling van Marokkaanse arbeidskrachten in Nederland heeft de Marokkaanse regering destijds aangedrongen op het tot stand komen van een verdrag inzake de sociale zekerheid. Gelet op het aantal personen van Marokkaanse nationaliteit, dat in Nederland werkzaam is, achtte ook de Nederlandse Regering een dergelijk verdrag gewenst.

De nadelen, welke voor de betrokken werknemers kunnen optreden bij de overgang van het sociale verzekeringsstelsel van het ene land naar dat van het andere land, dienen zoveel mogelijk te worden beperkt. Dit geldt zowel voor de overgang van het Marokkaanse naar het Nederlandse, als voor de overgang van het Nederlandse naar het Marokkaanse sociale verzekeringsstelsel. Tevens hebben deze werknemers belang bij een regeling van de samenwerking tussen de uitvoeringsorganen van de sociale verzekering van de beide landen, waardoor de aanspraken, welke zij en de leden van hun gezinnen op grond van premiebetaling ontlenen aan de wetgeving van het ene land, ook in het andere land kunnen worden gerealiseerd.

Bij de opstelling van de overeenkomst is gestreefd naar een zo groot mogelijke uniformiteit met de bilaterale overeenkomsten welke Nederland met een aantal andere landen gesloten heeft ¹⁾. Op een belangrijk punt wijkt de overeenkomst af. De wijze waarop in Marokko de geneeskundige verzorging geregeld is - een met het Nederlandse verzekeringsstelsel overeenkomend algemeen stelsel ontbreekt - noopt er toe, althans voor de in Marokko wonende gezinsleden van een in Nederland verzekerde werknemer, voorlopig af te zien van onmiddellijk toepasselijke, bijzondere bepalingen, overeenkomende met die welke in de hiervoren bedoelde overeenkomsten voor gezinsleden opgenomen zijn. Dit betekent, dat de kosten voor hun

¹⁾ O.a. met Turkije, 5 april 1966, *Trb.* 1966, 155, en Portugal, 12 oktober 1966, *Trb.* 1966, 294.

geneeskundige verzorging in Marokko eerst door Nederland kunnen worden vergoed, zodra bij een administratief akkoord een en ander nader geregeld is.

Evenals de andere bilaterale overeenkomsten inzake sociale zekerheid waarborgt de onderhavige overeenkomst, dat enerzijds de onderdanen van de beide overeenkomstsluitende partijen gelijke behandeling ten opzichte van de onderscheiden nationale wetgevingen genieten, en dat anderzijds de werknemers en hun rechtverkrijgenden de sociale verzekeringsuitkeringen ontvangen ongeacht de plaats waar zij werken of wonen. Deze doeleinden worden onder meer bereikt door het samenstellen van alle tijdvakken welke door de onderscheiden nationale wetgevingen in aanmerking worden genomen voor het verkrijgen en behouden van het recht op uitkering en eventueel voor de berekening van het bedrag van de verschuldigde uitkering.

Wat de inhoud van de overeenkomst betreft mogen de ondertekenden volstaan met een toelichting op de belangrijkste artikelen.

Artikel 1 geeft aan op welke wettelijke regelingen inzake sociale zekerheid de overeenkomst van toepassing is. Opgemerkt zij, dat de Marokkaanse algemene en bijzondere stelsels van sociale zekerheid omvatten de verzekering inzake ouderdom, invaliditeit en overlijden, uitkeringen in geval van ziekte en moederschap en de kinderbijslagen. Naast deze stelsels bestaat een afzonderlijk stelsel voor arbeidsongevallen en beroepsziekten.

Artikel 2. In tegenstelling tot de meeste door Nederland gesloten bilaterale verdragen op het gebied der sociale zekerheid is in het derde lid van artikel 2 bepaald, dat het onderhavige verdrag zonder nadere regeling niet op zeelieden, waaronder mede begrepen zeevissers, van toepassing is. Zulks is geschied op uitdrukkelijk verzoek van de Marokkaanse regering. Hiertegen is dezerzijds geen bezwaar gemaakt. Ook de E.E.G.-Verordening nr. 3 inzake sociale zekerheid (*publ. blad* Europese Gemeenschappen van 16-12-1958, blz. 565) was aanvankelijk niet op zeelieden van toepassing.

Het verdrag is mede van toepassing op vluchtelingen, aangezien beide partijen gebonden zijn door het Verdrag van 28 juli 1951 betreffende de status van vluchtelingen (*Trb.* 1951, 131).

Artikel 3 stelt als beginsel, dat de personen op wie het verdrag van toepassing is gelijke behandeling zullen genieten.

Artikel 4. In afwijking van de bilaterale verdragen op het gebied der sociale zekerheid, tot dusverre door Nederland gesloten, waarin het mechanisme van de samenstelling van tijdvakken van arbeid of verzekering geregeld werd in de aan de verschillende verzekeringstakken gewijde hoofdstukken, is in het onderhavige verdrag hierover een algemene bepaling opgenomen. Zij geldt voor alle verzekeringstakken. Uiteraard worden in een bepaalde tak van verzekering alleen die tijdvakken in aanmerking genomen, welke vervuld zijn onder een stelsel, dat in dezelfde tak van toepassing is.

Artikel 7. Ook het onderhavige verdrag stelt als beginsel dat de werknemer onder de wettelijke regelingen valt van het land, waar hij zijn werkzaamheden verricht. Artikel 7 staat echter toe op werknemers die in dienst zijn van een onderneming in het land van hun woonplaats, de wettelijke regelingen van dit land te blijven toepassen, indien zij in het andere land voor niet langer dan twaalf maanden worden gedetacheerd. Doen zich onvoorziene omstandigheden voor, welke nopen tot overschrijding van dit tijdvak, dan kan met toestemming van de bevoegde autoriteit van het land waar de tijdelijke werkzaamheden worden verricht, de wetgeving van het land van uitzending nog gedurende een tijdvak van ten hoogste twaalf maanden worden toegepast.

Artikel 10. In dit artikel worden de voorwaarden genoemd waaraan de werknemer en de hem vergezellende leden van zijn gezin moeten voldoen voor het recht op verstrekkingen en uitkeringen bij ziekte en moederschap, wanneer hij zich van het ene naar het andere land begeven heeft om aldaar arbeid te verrichten. Voorts worden genoemd de voorwaarden onder welke hij nog recht op uitkeringen kan ontlenen aan de wettelijke regelingen, waaraan hij vóór zijn vertrek naar het andere land onderworpen was.

Artikel 11. Aangegeven worden de voorwaarden, waaronder de in een der beide landen verzekerde werknemer, en eventueel de hem vergezellende gezinsleden, recht op de prestaties van de ziektegeld- en ziekenfondsverzekering hebben, wanneer zij zich tijdelijk (bijv. wegens vakantie of detachering) in het andere land bevinden. Zolang in Marokko nog geen wettelijke regeling inzake de ziektekostenverzekering bestaat, zullen alleen de werknemers, die ingevolge de Ziekenfondswet verzekerd zijn, voor de geneeskundige verzorging van zich zelf en hun gezinsleden op deze bepaling een beroep kunnen doen. Dit geldt zowel voor werknemers van Nederlandse als Marokkaanse nationaliteit. De wijze waarop de Ziekenfondsen de gemaakte kosten moeten vergoeden en de tarieven, welke hierbij in acht genomen worden, zullen ingevolge artikel 14, tweede lid van het verdrag nader worden geregeld bij een administratief akkoord.

Artikel 12. De in een van beide landen verzekerde werknemer, die aldaar ziek wordt, kan toestemming krijgen om zich in het andere land te laten behandelen of aldaar in het verband van zijn gezin van zijn ziekte te genezen. Ingevolge artikel 12 behoudt hij dan zijn recht op uitkeringen en verstrekkingen. Wat Nederland betreft, zal deze toestemming gegeven kunnen worden door de bedrijfsvereniging, waarbij de werkgever van de betrokken werknemer aangesloten is. De terugbetaling van de kosten van de geneeskundige verzorging zal geregeld worden bij een administratief akkoord.

Artikel 15. Gelet op de moeilijkheden welke voortvloeien uit de omstandigheid, dat het in Marokko vigerende algemene stelsel van sociale zekerheid nog geen instellingen kent, welke voorzien in het verlenen van geneeskundige verzorging, is in het verdrag voor de in Marokko achtergebleven gezinsleden nog geen onmiddellijk toepasselijke regeling getroffen kunnen worden. De Ziekenfondsraad gaat na in hoeverre en op welke wijze de voor of door deze gezinsleden gemaakte kosten van geneeskundige verzorging kunnen worden vergoed. Over de daartoe te treffen voorzieningen zal met de Marokkaanse autoriteiten overleg worden gepleegd. Daarbij zal tevens geregeld worden met ingang van welk tijdstip de Nederlandse ziekenfondsen tot kostenvergoeding zullen kunnen overgaan.

Artikel 16. Bij de vaststelling van het bedrag van een invaliditeitspensioen kunnen twee verschillende methoden worden gebezigd. De ene methode bestaat hierin, dat het pensioen geheel of ten dele op grondslag van de door de gerechtigde vervulde tijdvakken van verzekering berekend wordt. De uitkomst zal derhalve kunnen verschillen naar gelang de duur van de verzekering. Volgens de tweede methode wordt het pensioenbedrag geheel onafhankelijk van de duur der vervulde tijdvakken van verzekering vastgesteld. In het algemeen is het pensioenbedrag dan een forfaitair bedrag of een percentage van het laatst genoten loon. De berekening van de arbeidsongeschiktheidsuitkering ingevolge de W.A.O. geschiedt volgens de tweede methode. In Marokko daarentegen wordt het invaliditeitspensioen, indien de gerechtigde langer dan 15 jaar verzekerd is geweest volgens de eerste methode vastgesteld. In verband hiermede is overeengekomen, dat bij invaliditeit uitsluitend aanspraken kunnen worden ontleend aan de wettelijke regeling, welke op de belanghebbende bij de intrede van de invaliditeit van toepassing is. Is hij dan verzekerd ingevolge de

Marokkaanse wetgeving, dan worden bij de berekening van het Marokkaanse invaliditeitspensioen de Nederlandse tijdvakken van verzekering in aanmerking genomen als tijdvakken van verzekering in de zin van de Marokkaanse wetgeving. Hiermede wordt voorkomen, dat de verzekerde bij de vaststelling van het bedrag van het hem toekomende Marokkaanse invaliditeitspensioen nadeel ervan zou ondervinden, dat hij enige tijd in Nederland verzekerd is geweest.

Artikel 17. Dit artikel komt overeen met artikel 10, tweede lid van het verdrag. Wordt niet voldaan aan de uitkeringsvoorwaarden van het land, waar de betrokkene laatstelijk verzekerd was, dan kan hij uitkering van het andere land ontvangen, indien aan de wetgeving er van althans nog aanspraak op uitkering kan worden ontleend.

Artikel 18. De schorsing van de uitkering, waarvan sprake is in het eerste lid doet zich, wat de Nederlandse uitkering betreft, met name voor wanneer in de in de artikelen 25 en 28 van de W.A.O. bedoelde gevallen de arbeidsongeschiktheidsuitkering niet wordt uitbetaald, terwijl de arbeidsongeschiktheid voortduurt. De in het tweede lid bedoelde intrekking van de uitkering geschiedt, wat Nederland betreft, wanneer de arbeidsongeschiktheid daalt beneden 15 pct. Bij hernieuwde arbeidsongeschiktheid zal, afgezien van artikel 47 van de W.A.O., slechts aanspraak op uitkering bestaan, wanneer betrokkene bij het intreden van de hernieuwde arbeidsongeschiktheid ingevolge de W.A.O. verzekerd is.

Artikel 21. Het bij de Nederlandse algemene ouderdomsverzekering gevolgde systeem van pensioenberekening brengt met zich, dat een werknemer uit Marokko zonder nadere voorziening tijdens zijn werkzaamheden in Nederland slechts de helft van het gehuwdenpensioen kan opbouwen. De onderhavige bepaling leidt ertoe, dat tijdens de werkzaamheden in Nederland zowel voor de werknemer zelf als voor zijn echtgenote normaal het gehuwdenpensioen kan worden opgebouwd.

Ten einde het opbouwen van dubbele rechten te voorkomen is tevens bepaald, dat de tijdvakken gedurende welke de in Marokko achtergebleven echtgenote van de werknemer aldaar zelf verzekerd is of zelf ouderdomspensioen geniet, bij de berekening van het A.O.W.-pensioen buiten beschouwing gelaten worden.

Artikelen 22 en 23. Dit artikel bevat een bijzondere voorziening ten behoeve van de nagelaten betrekkingen van in Marokko verzekerde personen – die ook verzekerd zijn geweest ingevolge de Algemene Weduwen- en Wezenwet – en die aan de Marokkaanse wetgeving dientengevolge geen recht op een volledig overlevingspensioen kunnen ontfangen. De geëindigde verzekering ingevolge de Algemene Weduwen- en Wezenwet biedt bedoelde nagelaten betrekkingen echter geen aanspraken meer. In verband hiermede voorziet het onderhavige artikel in de toekenning door Nederland van een gedeelte van het weduwenpensioen naar rato van de duur van de verzekering in Nederland. Dit gedeeltelijke pensioen kan dan meer of minder het achterwege blijven van een hoger Marokkaans pensioen compenseren.

Opgemerkt zij, dat de nagelaten betrekkingen van in Nederland verzekerde werknemers, die ook in Marokko verzekerd zijn geweest, wèl aanspraak kunnen maken op toekenning van een Marokkaans overlevingspensioen. Wordt een dergelijk pensioen toegekend, dan zal dat volgens de regels, neergelegd in het Koninklijk besluit van 20 maart 1968, *Stb.* 174, houdende vaststelling van een algemene maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 30a van de A.W.W., op het Nederlandse weduwenpensioen in mindering worden gebracht.

Indien een werknemer van Marokkaanse nationaliteit op de dag van zijn overlijden gehuwd is met meer vrouwen, zal slechts één weduwenpensioen ingevolge de A.W.W. worden toegekend. Rekening houdend met het persoonlijk statuut van de verzekerde zal het weduwenpensioen over zijn weduwen verdeeld worden. Het op grond van artikel 28 van het verdrag tot stand te brengen administratief akkoord zal deze verdeling nader regelen.

Artikelen 24 en 25. Deze artikelen hebben betrekking op de toepassing van de Marokkaanse wettelijke regeling betreffende arbeidsongevallen en beroepsziekten.

Artikel 26. Op verzoek van de Marokkaanse autoriteiten is overeengekomen de kinderbijslag, die verschuldigd is voor kinderen, die niet wonen in het land waar de kinderbijslaggerechtigde verzekerd is, rechtstreeks aan degene, die met de zorg voor deze kinderen belast is, over te maken. Een overeenkomstige regeling is opgenomen in het Verdrag met Spanje inzake sociale zekerheid (*Trb.* 1963, 69).

Artikel 27. In het kader van de maatregelen tot het tegengaan van de tewerkstelling van spontaan binnengekomen buitenlandse werknemers is overeengekomen, dat een Marokkaanse werknemer, die in Nederland werkloos wordt, in Nederland slechts uitkering ingevolge de Werkloosheidswet kan genieten indien hij langs de officiële wervingskanalen tot de Nederlandse arbeidsmarkt is toegelaten. Opgemerkt zij, dat een werknemer, aan wie op deze grond uitkering geweigerd wordt, geen aanspraken aan de Wet Werkloosheidsvoorziening (*Stb.* 1964, 485) kan ontlenen, omdat hij op niet rechtmatige wijze in Nederland verblijf heeft gehouden.

Ingevolge artikel 36 van de overeenkomst is het verdrag alleen van toepassing op het Rijk in Europa.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken,
RIETKERK.

*De Minister van Volksgezondheid en
Milieuhygiëne a.i.,*
C. VAN VEEN.

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
WESTERTERP.